

Cha-no-yu

De theekom is onderdeel van de theeceremonie in de Chinese en de Japanse cultuur.

Zij heeft er haar plaats naast al de andere aspecten: de omsloten tuin, de theekamer met haar lage poort, de soberheid van de materialen (wabi-sabi), de papierrol, de vaas met bloemen, de ingebouwde vuurplaats, het geluid van het borrelend water in de metalen ketel en het zuiverende water in het stenen wasbekken. Dit onder het oog van de theemeester en zijn genodigden. Al deze elementen, zorgvuldig gekozen in relatie tot elkaar, ademen de geest van 'zen'.

De theekom in dit ritueel bestaat niet enkel op zichzelf.

De schijnbare gemakkelijkerheid en de hoeveelheid van de geproduceerde keramiek van die aard in het Westen lijkt me verwonderlijk.

Vanwaar het feit dat er vandaag zoveel theekommen worden gemaakt in Europa? Zijn er dan evenveel rituelen en theehutten voorhanden of zijn deze creaties slechts een afspiegeling van het oorspronkelijke ritueel?

Het lijkt geen twijfel dat de grote oosterse tradities de keramiek in het Westen hebben beïnvloed. Betekent dit a priori dat deze invloed zich eveneens doet gelden op de geest van haar makers?

Is de ons vreemde cultuur voldoende geassimileerd? Zijn haar bronnen grondig bestudeerd of zijn we met zijn allen terechtgekomen in de valkuil van de imitatie van de uiterlijke vorm?

Niet alleen onze kennis van oosterse glazuren, baktechnieken en vormgeving is van belang, maar vooral de geest van waaruit ze zijn ontstaan. Dit vergt studie en tijd en vooral het loslaten van de conditionering van het conceptueel en ego-gericht denken. Het proces van contemplatie, discipline en vertrouwdheid met de leegte blijven zonder 'de directe ervaring' enkel rationale begrippen en missen daardoor de kracht om te transformeren.

Zelfs onze intuïtieve en spontane expressies zijn veelal geworteld in het persoonlijke dan in het grotere energetische veld.

Nochtans materialiseert een ware creatieve act zich in een huidig moment in tijd en ruimte en kan deze nooit ten volle worden bereikt door het

herbeleven van het verleden, nog door enkel imitatie of door herschikking van wat reeds voorafging .

Door de dynamische kracht in onszelf te gebruiken in het hier en nu ontdekken we een schoonheid die niet ontstaat uit een onveranderlijk zelf maar door een steeds veranderende relatie en transformatie in en buiten ons. De weg is niet alleen object maar ook subject in co-existentie met de natuur en de omgeving. In tegenstelling tot de egocentrische superioriteit en de menselijke arrogantie waardoor we de natuur willen grijpen en waarin de gefixeerde geest geen verandering toelaat. Eenmaal over deze fixatie heen kan het ego zich hiervan ontdoen en kan deze energie zich door ons manifesteren.

Als we dieper kijken, doorheen de vorm en naar de essentie van het theeritueel, zien we dat ook deze slechts één van de vele uitdrukkingen zijn van diezelfde geest: de diepe eenheid met de natuur en de schoonheid van de eenvoud, het wegvallen van object en subject, de geest van ontvankelijkheid, van mededogen en gastvrijheid, van mekaar tijdelijk onderdak bieden in een omgeving ontdaan van het overvullige.

Vanuit dezelfde bezieling zijn steeds nieuwe vormen mogelijk , niet alleen op het vlak van de keramiek maar op diverse terreinen, voorbij aan het keurslijf van de reeds bestaande, als uitdrukking van de levende werkelijkheid.

Geert van der Borght